

- ชื่อวิทยาศาสตร์ของหญ้าคา *Imperata cylindrica* (L.) P.Beauv
- ชื่อวงศ์ Poaceae หรือ Gramineae
- ชื่ออื่นๆตามภูมิภาค คาหลวง , คา (ภาคกลาง) ลาแล , ลาลาง มลาญ และ เก้อฮี (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของหญ้าคา

มีเหง้าสีขาวแข็งอยู่ใต้ดิน ลำต้นตั้งตรง สูงถึง ๑๕ - ๒๐ เซนติเมตร มีกาบใบโอบหุ้มอยู่และริมกาบใบจะมีขน ตัวใบจะเรียวยาวประมาณ ๑ - ๒ เมตร กว้างประมาณ ๔ - ๑๘ มิลลิเมตร มีขนเป็นกระจุกอยู่ระหว่างรอยต่อของตัวใบและกาบใบ ดอกมีสีขาวอมเหลือง หรือเป็นสีม่วง เป็นช่อยาวประมาณ ๕ เซนติเมตร

ประโยชน์ด้านสมุนไพรของหญ้าคาจากการศึกษาทางวิทยาศาสตร์

เนื่องจากหญ้าคา มีสารสำคัญอยู่หลายประการโดยเฉพาะในราก มีสารประกอบฟีนอลิก (phenolic compounds), โครโมน (chromones), ไตรเทอร์ปินอยด์ (triterpenoid), เซสควิเทอร์ปินอยด์ (sesquiterpenoids), โพลีแซคคาไรด์โดยสารเหล่านี้มีคุณสมบัติสำคัญดังนี้

- **ด้านอักเสบ** สารประกอบฟีนอลิกที่มีชื่อว่า ไซลินดอลเอ (cylindol A) ที่พบในรากหญ้าคา มีคุณสมบัติในการยับยั้งเอนไซม์ไลพอกซีจีเนส (๕-lipoxygenase) ซึ่งจะลดการสลายกรดไขมันอะแรคชิโดนิก (arachidonic acid) ที่จะถูกเปลี่ยนไปเป็นสารก่ออักเสบ
- **ด้านเลือดเหนียว** สารประกอบฟีนอลิกที่มีชื่อว่า อิมเพรานีน (imperanene) ที่พบในรากหญ้าคา มีคุณสมบัติในการยับยั้งการเกาะตัวของเกร็ดเลือด
- **ขยายหลอดเลือด ลดความดันโลหิต** สารประกอบฟีนอลิกในกลุ่มลิแกนที่มีชื่อว่า (graminone B) และ เซสควิเทอร์ปินอยด์ที่มีชื่อว่า ไซลินดรีน (cylindrene) ที่พบในรากหญ้าคา มีคุณสมบัติในการขยายหลอดเลือด (vasodilative activity) โดยพบว่าสามารถยับยั้งการหดตัวของหลอดเลือดแดงในกระต่าย ซึ่งคุณสมบัตินี้มีส่วนช่วยในการลดความดันโลหิต ดังเช่นที่พบว่าสารสกัดจากหญ้าคาสามารถลดความดันโลหิตในหนูทดลองได้
- **ปกป้องเซลล์สมอง** สารโครโมนที่พบในรากหญ้าคา มีคุณสมบัติในการป้องกันเซลล์สมองถูกทำลายจากสารเคมีที่เป็นพิษ
- **เพิ่มประสิทธิภาพระบบภูมิคุ้มกัน** โพลีแซคคาไรด์ที่พบในรากหญ้าคา มีคุณสมบัติในการกระตุ้นภูมิคุ้มกัน
- **ต้านจุลชีพ** มีการศึกษาสารสกัดจากใบและรากของหญ้าคาพบว่าสารที่สกัดได้ทั้งจากใบ และรากของหญ้าคา มีคุณสมบัติในการต้านจุลชีพที่ก่อให้เกิดโรคได้ ซึ่งได้แก่ แบคทีเรีย *B. subtilis*, *P. aeruginosa*, *E. coli*, *S. aureus* และ ยีสต์ *C. albicans*^(๑๑)

ประโยชน์ด้านสมุนไพรของหญ้าคาจากความรู้ทางการแพทย์แผนโบราณ

สรรพคุณ ตามตำราการแพทย์แผนไทยคือ ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ แก้อ่อนใน กระหายน้ำ แก้อักเสบในทางเดินปัสสาวะ บำรุงไต แก้น้ำดีชาน แก้อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร โดยใช้ ๑ กำมือ (สด ๔๐-๕๐ กรัม หรือแห้ง ๑๐-๑๕ กรัม) หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ ต้มน้ำรับประทานวันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหารครั้งละ ๑ถ้วยชา(๗๕ มล.)

สรรพคุณ ตามตำราการแพทย์แผนจีนคือ รสอมหวานเย็น มีฤทธิ์ห้ามเลือด ทำให้เลือดเย็น ใช้รักษาอาการเลือดออกจากภาวะเลือดร้อน เช่น เลือดกำเดา ไอ อาเจียน ปัสสาวะเป็นเลือด และมีฤทธิ์ระบายความร้อนและขับปัสสาวะ ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ แก้อาการบวม น้ำ ปัสสาวะร้อนมีสีเข้ม ใช้ ๙-๓๐ กรัม ต้มเอาน้ำดื่ม